CURTEA DE APEL BĂLŢI

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (judecător: Cazacicov Andrei)

Dosarul nr.2a-257/24

D E C I Z I E

Colegiul Civil şi de Contencios administrativ

13 iunie 2024 mun. Bălţi

În componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecător Elena Grumeza

Judecători Dumitru Corolevschi și Natalia Chircu

Grefier Natalia Pasat

examinând în ședință publică cererea de apel depusă de Plești Mihail prin intermediul avocatului Istratii Vasile împotriva hotărîrii judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 ianuarie 2024 și încheierei aceleiași instanțe din data de 06 iulie 2023, emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Pop Ala împotriva lui Plești Mihail, intervenient accesoriu G.Ț. „Gladun", privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 06 februarie 2023, Pop Ala s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Plești Mihail, intervenient accesoriu G.Ț. „Gladun", privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii reclamantul a invocat faptul că, potrivit înțelegerii cu pârâtul, Plești Mihail s-a obligat să vândă reclamantului un bun imobil ce-i aparține cu drept de proprietate.
3. Suplimentar, la data de 05.08.2015 părțile au perfectat recipisa prin care se confirmă transmiterea sumei de 40 000,00 lei de la Pop Ala către Plești Mihail.

4. La fel, până la moment, pârâtul nu și-a executat obligațiile asumate prin înțelegerea dintre părți de a vinde către Pop Ala cota de teren agricol, fapt ce a determinat-o pe reclamantă să se adreseze organelor de drept.

5. Conform procesului-verbal din 21.02.2022, privind actele de constatare, pârâtul a oferit în scris declarații, prin care a recunoscut că, în anul 2015, Pop Ala și cu Pop Nuțu au transmis oferta de a cumpăra bunul imobil (cota de teren agricol), la prețul de 40 000,00 lei. Pârâtul a recunoscut în scris că a acceptat oferta și banii i-a primit în numerar, totodată recunoscând, la data întocmirii declarației, că este dator reclamantului cu suma de 40 000,00 lei.

6. La fel, Inspectoratul de Poliție Briceni a catalogat raporturile juridice ca fiind de natură civilă. Pârâtul datorează reclamantului suma de 40 000,00 lei, dar și sumele percepute în calitate de taxă de stat și cheltuielile de asistență juridică.

7. Totodată, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, pârâtul a fost înștiințat despre neexecutarea obligațiilor prin notificarea prealabilă din 26.12.2022, fiind recepționată la 03.01.2023.

8. În drept, cererea de chemare în judecată s-a bazat pe prevederile art. 5, 7, 8, 38, 56, 75, 166, 167 Cod de procedură civilă.

9. Prin Încheierea judecătorească nr. 2-170/2023 din 10.02.2023, cererea de chemare în judecată sus-indicată a fost primită spre examinare în procedura general contencioasă, cu stabilirea ședinței de judecată pentru ziua de 03.04.2023, ora 10:30 (f.d. 12).

10. Prin Încheiere protocolară din 25.05.2023, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâtului Plești Mihail, G.Ț. „Gladun” (f.d. 34).

11. La 22.01.2024, reprezentantul reclamantului Pop Ala, avocatul Loghinescu Petru, a înaintat o cerere privind concretizarea pretențiilor, solicitând adițional: 1) încasarea sumei de 8 745,48 lei în calitate de dobândă de întârziere la suma datoriei de bază; 2) încasarea cheltuitelor de judecată în sumă de 1 599,78 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 7 000,00 lei.

12. Prin Încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, nr. 2-170/23 din 06.07.2023 (f.d. 37-38), cererea reprezentantului pârâtului Plești Mihail, avocat Istratii Vasile, cu privire la aplicarea excepției de tardivitate, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Poziţia instanţei de fond:

13. Prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 ianuarie 2024 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Pop Ala împotriva lui Pleșca Mihail, intervenient accesoriu G.Ț. „Gladun" privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată,și anume:

- S-a încasat de la Pleșca Mihail Serghei, d.n. 25.10.1950, IDNP: 0981401076055, domiciliat în raionul Briceni, satul Șirăuți, în beneficiul Pop Alei Mihail, d.n. 15.10.1959, IDNP: 0971012070117, domiciliată în or. Briceni, str. Pescarilor, nr. 40, suma de:

- 40 000,00 (patruzeci de mii,00) lei, cu titlu de îmbogățire nejustificată;

- 7 106,03 (șapte mii o sută șase,03), cu titlu de dobândă de întârziere;

- 1 534,20 (o mie cinci sute treizeci și patru,20) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată suportate în legătură cu achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii în instanța de judecată, proporțional părții admise din pretenții;

- 5 000,00 (cinci mii,00) lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică; iar în total suma de 53 640,23 (cincizeci și trei de mii șase sute patruzeci,23) lei.

-În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

14. La data de 30 ianuarie 2024 (potrivit adresei poștale f.d.72) avocatul Istratii Vasile acționând în interesul lui Pleșca Mihail a formulat o cerere de apel prealabilă împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 ianuarie 2024, iar la data de 19.02.2024 a depus apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept, în temeiul art.364-365 CPC, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărîrii primei instanțe cu pronunțarea unei noi soluții prin care acțiunea depusă să fie respinsă integral.

Argumentele părţilor:

15. În motivarea apelului reprezentantul apelantului a menționat că circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente, iar normele de drept material şi normele de drept procesual au fost aplicate eronat, astfel, hotarîrea urmează a fi casată din următoarele considerente:

16. De asemenea, susține că legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare.Astfel,

dispoziţiile legii noi cu privire la termenele de prescripţie atît extinctivă, cît şi achizitivă (uzucapiune) se aplică termenului de prescripţie care a început să curgă înainte de data intrării acesteia în vigoare şi nu a expirat înainte de acea dată. În acest caz, termenul curs anterior se ia în cont, începutul, suspendarea şi întreruperea termenului de prescripţie se determină, pentru perioada anterioară intrării în vigoare a legii noi, de legea veche.

17. Consideră că concluzia instanţei este eronată şi contrară normelor procesual civile. Or, conform prevederilor art. 118 alin. (3) Cod de Procedură Civilă, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

18. Potrivit art. 240 alin. (1) la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii, iar conform alin. (3), instanţa judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

19. Privitor la recipisa din 05.08.2015 întocmită, cum a apreciat instanţa, corespunzător condiţiilor de valabilitate stabilite de lege, şi procesului-verbal privind actele de constatare din 21.02. 2022, menţionează că potrivit normei procesual civile şi anume : art. 118 alin. (1), (4), CPC , fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. În cazul nerespectării prevederilor legii privind legalizarea probelor ori al pierderii unui document autentic, efectul defavorabil al nedovedirii afirmaţiilor referitoare la circumstanţele de fapt ale cauzei va cădea asupra părţii sau altui participant la proces care a avut posibilitatea şi care trebuia să se asigure pînă la judecată cu probă veridică fără a suscita îndoieli.

20. Conform art. 137 CPC, se consideră înscris orice document, act, convenţie, contract, certificat, scrisoare de afacere ori scrisoare personală, alt material expus în scris cu litere, cifre, semne grafice, precum şi primit prin fax, poştă electronică ori prin alt mijloc de comunicare sau în alt mod ce permite citirea informaţiei care se referă la circumstanţe importante pentru soluţionarea

cauzei şi care pot confirma veridicitatea lor. Se consideră probă scrisă sentinţele, hotărîrile şi alte acte judecătoreşti, procesele-verbale ale actelor procedurale, procesele-verbale ale şedinţelor judiciare, anexele (scheme, proiecte, desene etc.) la procesele-verbale ale actelor procedurale.

21. Potrivit art. 138 alin. (1), (4) CPC, înscrisurile se depun în judecată de către părţi şi de alţi participanţi la proces. La solicitarea acestora, înscrisurile sînt reclamate de instanţă părţilor, altor participanţi la proces, precum şi persoanelor care nu sînt participanţi la proces. Înscrisul se depune în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege, indicîndu-se locul de aflare a originalului.

22. La fel, înscrisul se depune în original atunci cînd, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanţele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original şi cînd, ca urmare a soluţionării cauzei, înscrisul îşi pierde efectul juridic sau cînd copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum şi în alte cazuri cînd instanţa consideră necesară prezentarea originalului.

23. La fel, Pop Ala a prezentat în instanţa nu originalul înscrisului, dar copia legalizată de aceasta a procesului-verbal din 21.02.2022, contrar normelor procesuale menţionate.

24. Totodată, în partea descriptivă a Hotărârii referitor la dobîndă, instanţa a indicat că în virtutea prevederilor normative, dar şi a binevoinţei reclamantului, dobânda a fost calculată conform art. 942, alin. (2) Cod civil, la rata prevăzută de art. 874 Cod civil plus 5 puncte procentuale pe an, pentru perioada 11.01.2023-19.01.2024.

25. La caz, după calculul efectuat de către instanţa de judecată , dobânda de întârziere pentru restanţa la plata sumei de 40 000,00 lei, în temeiul art. 942, alin. (2) Cod civil (procentul de întârziere peste rata dobânzii -5%), calculată pentru perioada de timp 11.01.2023-19.01.2024, constituie suma de 7 106,03 lei.

26. La fel, punerea în întârziere a pârâtului a fost efectuată în baza notificării recepţionate la 03.01.202.

27. Aderent, susține drept eronată şi contrară normei legale aprecierea instanţei privitor la încasarea dobânzii de întârziere. Or, potrivit art. 882 alin. (1), (2) Cod Civil, creditorul este în întîrziere atunci cînd nu acceptă fără un temei

legal prestaţia scadentă ce i se oferă. În cazul în care pentru executarea prestaţiei este necesară o acţiune din partea sa, creditorul este în întîrziere dacă prestaţia îi este oferită, iar el nu efectuează acea acţiune.

28. Conform art. 886 alin. (1) lit. c) Cod Civil, indiferent de vinovăţia sa în întîrziere, creditorul:

- nu poate beneficia de dobînzi de întîrziere ori penalităţi pentru datoria faţă de el, dacă legea nu prevede altfel.

29. Menționează că reprezentantul reclamantului, avocatul Loghinescu Petru, a recunoscut în ședinţa de judecată că reclamantul Pop Ala a refuzat să primească suma de 8 000,00 lei.

30. *În drept*,cererea de apel a fost înaintată conform prevederilor art.art. , 357; 360 alin. (1) lit. b); 362 alin. (1) ; 364 alin. (1), (2); 385 lit. c), art. 386 alin. (1) lit, b), d) Cod Procedură Civilă.

Argumentele referinței depuse de avocatul Loghinescu Petru în interesele intimatei Pop Ala:

31. La data de 03 iunie 2024 avocatul Loghinescu Petru în interesele intimatei Pop Ala a depus referință la cererea de apel prin care a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

32. În motivare a indicat că, potrivit cererii de apel, apelantul Pleşca Miahil, invocă faptul că, cel din urmă şi-a îndeplinit obligaţiile asumate, şi a semnat contractul de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015 cu intimata Pop Ala, obiect al căruia a fost vânzarea terenului agricol, nr. cadastral 1442101097, cu suprafaţa de 1,181 ha.

33. Prin Decizia Colegiului Civil şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Bălţi din 30 mai 2017 a fost admisă cererea de apel declarată de GŢ ”Gladun”, iar instanţa de apel a admis cererea de chemare în judecată şi a dispus anularea contractului de vânzare- cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015 încheiat între Pleşca Mihail, Pleşca Vera şi Pop Ala.

34. Ulterior, Pop Ala a declarat recurs împotriva Deciziei Colegiului Civil şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Bălţi din 30 mai 2017, însă prin Încheierea Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al

Curţii Supreme de Justiţie din 25.10.2017, recursul declarat de Pop Ala a fost declarat inadmisibil.

35. Invocă apelantul că, potrivit art. 8 alin. (1), (2) lit. a), redacţia Legii nr. 1107 din anul 06.06.2002, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sunt prevăzute de lege, dau naştere de drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Drepurile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi alte acte juridice.

36. Totodată, în conformitate cu art. 219 alin. (1) şi (2) Cod Civil redacţia Legii nr. 1107 din anul 06.06.2002, actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă conţinutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilităţii de restituire este obligată să plătească contravaloarea prestaţiei.

37. Susţine apelantul că, potrivit art. 267 alin. (1) şi art. 272 alin. (1) Cod Civil redacţia Legii nr. 1107 din anul 06.06.2002, termenul general în interiorul căruia persoana poate să- şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţa de judecată, dreptul încaălcat este de 3 ani. Termenul de prescripţie extincitivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naţte la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

38. Constată cu certitudine că, aplenatul/pârâtul Pleşca Mihail, în baza recipisei din 05.08.2015, a primit suma de 40 000 (patruzeci mii) lei de la intimata/reclamanta Pop Ala. Suma primită, reprezintă contravaloarea bunului imobil (teren) ce aparţinea cu drept de proprietate apelantului/pârâtului, bun imobil ce urma a fi vândut intimatei/reclamantei Pop Ala.

39. Drept urmare, contractul de vânzare-cumpărare a terenului agricol a fost perfectat la 05 august 2015. Ulterior, prin Decizia Curţii de Apel Bălţi din 30 mai 2017, a fost anulat contractul de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015 încheiat între Pleşca Mihail, Pleşca Vera şi Pop Ala.

40. Astfel, deşi aplenatul/pârâtul Pleşca Mihail a primit contravaloarea bunului imobil (teren agricol) din partea intimatei/reclamantei Pop Ala, în urma anulării contractului de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015, apelantul/pârâtul nu a întors suma de 40 000 (patruzeci mii) lei

initmatei/reclamantei Pop Ala, ce reprezintă preţul achitat de către cea din urmă pentru terenul agricol.

41. Or, potrivit prevedrilor alin. (5) art. 331 Cod Civil al RM, prestaţiile executate în temeiul actului juridic nul sau anulat, precum şi alte îmbogăţiri obţinute din acele prestaţii se supun restituirii conform dispoziţiilor legale privind îmbogăţirea nejustificată.

42. Astfel, luând în considerare că, contractul de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015 a fost declarat nul, apelantul/pârâtul Pleşca Mihail este obligat să restituie suma datoriei. Or, în caz contrar, acesta se îmbogăţeşte ilicit, fiindcă a primit contravaloarea bunului, iar în schimb nu a oferit contraprestaţia cuvenită. Totodată, este de menţionat că, deşi contractul de vânzare cumpărare a terenului agricol a fost declarat nul, apelantul/pârâtul nu a intenţionat să încheie un alt contract de vânzare-cumpărare cu intimata/reclamanta Pop Ala, sau să restituie suma datorată.

43. Drept urmare, apelantul/pârâtul Pleşca Mihail nu a intenţionat să restituie suma datorată şi nu şi-a executat obligaţiile asumate prin înţelegerea dintre părţi de a vinde initmatei/reclamantei Pop Ala terenul agricol, cea din urmă, s-a adresat organelor de poliţie întru revednicarea drepturilor încălcate.

44. Potrivit procesului-verbal privind actele de constatare din 21.02.2022, întocmit de către Inspectoratul de Poliţie Briceni, agent constatator, ofiţer superior de sector al SP nr. 4 din Lipcani, al IP Briceni, inspector principal Leonid Beştanco, apelantul/pârâtul Pleşca Mihail, a recunoscut că a primit suma de 40 000 lei de la intimata/reclamanta Pop Ala şi soţul acesteia, Pop Nuţu, iar la data perfectării declaraţiei, este dator faţă de intimata/reclamanta Pop Ala cu suma de 40 000 (patruzeci mii) lei şi se obligă să o restituie după ce va recepţiona suma dată de la Ştefîrţa Victor.

45. La fel, potrivit procesului-verbal privind actele de constatare din 21.02.2022 apelantul/intimatul Pleşca Mihail, a comunicat că, ulterior anulării contractului de vânzare - cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015, acesta a vândut terenul agricol lui Ştefîrţă Victor, conducător al GŢ”Gladun”, însă cel din urmă, până la moment, nu a achitat apelantului/pârâtului valoarea bunului vândut. Astfel, a reținut că, acesta intenţiona să restituie suma de 40 000 lei intimatei/reclamantei Pop Ala, după ce Ştefîrţă Victor, conducător al GŢ ”Gladun”, urma să achite valoarea terenului agricol.

46. În acest sens, consideră important de menţionat că, Ştefîrţă Victor, conducător al GŢ ”Gladun”, intenţionat nu a achitat contravalaorea bunului imobil - teren agricol, în folosul apelantului, deoarece primul, în calitate de conducător al GŢ ”Gladun” şi alte companii, se află în litigiu cu intimata/reclamanta Pop Ala, care la rândul ei administrează alte companii, comportament ce demonstrează reaua-credinţă a intervenientului accesoriu, ce afectează nemijlocit drepturile intimatei.

47. În urma acţiunilor întерpinse de către Inspectoraul de Poliţie Briceni, circumstanţele speţei s-au confirmat pe deplin, însă luând în considerare că raportul juridic între părţi este de natură civilă, intimata/reclamanta Pop Ala, s-a adresat instanţei de judecată cu cerere privind încasarea datoriei.

48. Reieşind din circumstanţele expuse supra, se constată cu certitudine faptul că, aplenatul/pârâtul Pleşca Mihail s-a îmbogăţit nejustificat în urma primirii sumei de 40 000 (patruzeci mii) lei din partea intimatei/reclamantei Pop Ala, fără a-şi onora obligaţiile asumate şi fără a oferi contraprestaţia cuvenită.

49. Aşadar, conform prevederilor art. 1979, alin. (1) din Codul Civil al RM, dacă o persoană obţine o îmbogăţire nejustificată (persoană îmbogăţită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată faţă de persoana dezavantajată să restituie îmbogăţirea.

50. Alineatul 1 al acestui articol, instituie regula abstractă care interzice îmbogăţirea nejustificată. Regula generală conţine o normă de bază, comprehensivă, care înglobează toate obligaţiile ce se nasc din raportul de îmbogăţire nejustificată. Este formulată similar art. 1998 din Codul Civil al RM, care stabileşte temeiurile generale de naştere a răspunderii delictuale, înainte de a reglementa cazuri particulare de răspundere pentru diferite delicte/categorii de delicte concrete.

51. La fel, alături de contract şi delict, îmbogăţirea nejustificată reprezintă o sursă autonomă de obligaţii. Normele cu privire la îmbogăţire nejustificată au drept scop să asigure restabilirea echilibrului patrimonial, or nimeni nu se poate îmbogăţi în detrimentul altuia fără a avea un temei legal. În condiţiile legii, cel îmbogăţit este obligat să restituie sau să plătească echivalentul în bani a îmbogăţirii celui pe seama cui s-a realizat această îmbogăţire nejustificată.

52. Astfel, îmbogăţirea fără justă cauză reprezintă un fapt juridic, care generează drepturi şi obligaţii pentru participanţii la raporturi juridice civile. Norma

evocată porneşte de la principiul echităţii şi instituie regula, potrivit cărei orice persoană care şi-a majorat patrimoniul său prin reducerea corelativă a patrimoniului altei persoane fără a fi îndreptăţită de un temei juridic este obligată să restituie ceea ce nu-i aparţine. Tradiţional, aceste raporturi sunt denumite îmbogăţire fără justă cauză.

53. Drept urmare, în lumina celor enunţate supra, constată cu certitudine faptul că apelantul/pârâtul Pleșca Mihail, nejustificat a însușit suma de 40 000 (patruzeci mii) lei, fără a-și onora obligaţiile asumate, neoferind garanţii întru executarea acestora, circumstanţe care conturează existenţa fenomenului îmbogăţirii nejusitificate.

54. Mai mult ca atât, conform prevederilor alin. (1) - (2) art. 1990 Cod Civil, dacă îmbogăţirea constă într-un bun care poate fi transmis, persoana îmbogăţită este obligată să restituie îmbogăţirea prin transmiterea bunului persoanei dezavantajate. În loc de a transmite bunul, persoana îmbogăţită poate alege să restituie îmbogăţirea prin plata valorii bănesti în folosul persoanei dezavantajate dacă transmiterea ar cauza persoanei îmbogăţite un efort sau cheltuieli disproporţionate.

55. Reiterează că, la caz, apelantul/pârâtul Pleșca Mihail, nu a transmis intimatei/reclamantei Pop Ala bunul imobil contravaloarea căruia a fost achitată, dar nici nu a întors suma de 40 000 (patruzeci mii) lei transmisă de către intimata/reclamantă Pop Ala.

56. Astfel, promisiunea de a vinde bunul imobil rezultă din recipisa semnată de apelantul/pârâtul Pleșca Mihail, iar contractul de vânzare-cumpărare fiind declarat nul, acesta nu produce efecte juridice. Reiese că, apelantul/pârâtul nu a vândut terenul agricol intimatei/reclamantei Pop Ala, însă contraprestaţia nu a restituit-o, fapt ce a admis o îmbogăţire fără justă cauză.

57. Reieșind din cele expuse supra, odată declararea nulităţii contractului de vânzare- cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015, părţile au fost readuse la poziţia iniţială, astfel încât îmbogăţirile obţinute urmau a fi supuse restituirii conform dispoziţiilor legale privind îmbogăţirea nejustificată.

58. Menţionează că, pe de o parte, intimata/reclamantă Pop Ala a restituit apelantului/pârâtului Pleșca Mihail dreptul de proprietate asupra terenului agricol cu suprafaţa de 1,181 ha, cu nr. cadastral 1442101097, iar pe de altă parte, apelantul/pârâtul Pleșca Mihail nu a restituit intimatei/reclamantei Pop

Ala, suma datorată a preţului procurării bunului imobil - 40 000 (patruzeci mii) lei.

59. Mai mult decât atât, apelantul/pârâtul Pleșca Mihail a vândut terenul agricol cu suprafaţa de 1,181 ha, cu nr. cadastral: 1442101097, către G.Ţ. „Gladun" (Ştefîrţa Victor), încasând suma de 45 000 (patruzeci si cinci mii) lei.

60. Totodată, consideră important de menţionat că, potrivit alin. (1) art. 391 Cod Civil al RM, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

61. Conform alin. (1) și (8) Cod Civil al RM, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Prescripţia dreptului la acţiune în restituirea îmbogăţirii nejustificate începe să curgă de la data la care credi torul a cunoscut sau trebuia să cunoască atît existenţa dreptului său la restituire, cît si persoana obligată să restituie. Dispoziţiile prezentului alineat se aplică în mod corespunzător si în cazul acţiunii întemeiate pe gestiunea de afaceri fără mandat.

62. Potrivit art. 401 alin. (1) lit. a) Cod Civil al RM, cursul prescripţiei extinctive se întrerupe: a) printr-un act voluntar de executare sau prin recunoasterea, în orice alt mod, expres sau tacit, a dreptului a cărui acţiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripţia. Constituie acte de recunoaştere tacită executarea parţială a obligaţiei, achitarea, în tot sau în parte, a dobînzilor sau a penalităţilor, constituirea unei garanţii, solicitarea unui termen de plată, declararea compensării şi alte asemenea manifestări care să ateste în mod neîndoielnic existenţa dreptului celui împotriva căruia curge prescripţia.

63. Drept urmare, conform alin. (5) al aceluiaşi articol, în cazul survenirii circumstanţei indicate la alin. (1) lit. a), începe să curgă un nou termen de prescripţie extinctivă chiar dacă circumstanţa survine după expirarea termenului de prescripţie extinctivă.

64. La caz, învederează instanţei de apel că, apelantul/pârâtul Pleşca Mihail, potrivit procesului-verbal privind actele de constatare din 21.02.2022, întocmit de către Inspectoratul de Poliţie Briceni, agent constatator, ofiţer

superior de sector al SP nr. 4 din Lipcani, al IP Briceni, inspector principal Leonid Beştanco, a recunoscut că în anul 2015, a primit suma de 40 000 lei de la intimata/reclamanta Pop Ala şi soţul acesteia, Pop Nuţu, iar la data perfectării declaraţiei, este dator faţă de intimata/reclamantă Pop Ala cu suma de 40 000 (patruzeci mii) lei.

65. Astfel, reieşind din prevederile legale menţionate supra, din data de 21.02.2022, a început să curgă un nou termen de prescripţie extinctivă în partea pretenţiei privind încasarea sumei de 40 000 (patruzeci mii) lei, expirarea căruia urmează a fi calculată în termen de 3 ani din data menţionată, iar la data înaintării acţiunii în instanţa de judecată, acesta nu era expirat.

66. În urma celor expuse supra, consideră că cererea de apel înaintată de către Pleşca Mihail, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, cu menţinerea Hotărârii nr. 2-170/2023 din 24 ianuarie 2024 emisă de Judecătoria Edineţ, sediul Briceni, or, motivele şi argumentele expuse în cererea de apel le percepe drept motive formale şi pur declarative.

Poziția părților în ședința de judecată:

67. În cadrul şedinţei de judecată reprezentantul apelantului Pleșca Mihail- avocatul Istratii Vasile a solicitat admiterea cererii de apel în temeiul motivelor invocate în aceasta.

68. Reprezentantul intimatei Pop Ala- avocatul Loghinescu Petru, în cadrul ședinți instanței de apel a pledat pentru respingerea cererii de apel cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

69. Intervenientul accesoriu G.Ț.”Gladun” nu s-a prezentat în cadrul ședinței de judecată deși a fost citat corespunzător la adresa de domiciliu, recepționînd înștiințarea, fapt confirmat prin aviz de recepție (f.d.104).

70. Conform art.102 alin.(4^1) Participanţii la proces înştiinţaţi în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

71. În conformitate cu art. 100 CPC, cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanţilor la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului

executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară.

72. Articolul 105 alin.1 Cod de procedură civilă prevede că citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmînează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei.

73. Ținând cont de conținutul normelor legale citate , Colegiul civil consideră că a întreprins toate masurile necesare în vederea înștiințării intervenientului accesoriu despre data, locul și ora examinării prezentei cauze, iar ca urmare va dispune examinarea cauzei în lipsa intervenientului accesoriu G.Ț.”Gladun”.

74. În conformitate cu dispozițiile art.379 alin.2 Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil consideră posibilă examinarea apelului în lipsa intervenientului accesoriu G.Ț.”Gladun”.

Aprecierea instanţei de apel:

75. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul declarat de Pleșca Mihail prin intermediul avocatului Istratii Vasile, din considerentele ce urmează.

76. În conformitate cu art.362 alin.1 Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

77. Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 24 ianuarie 2024(f.d.70), iar apelul a fost declarat la 30 ianuarie 2024(f.d.72),

prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

78. În conformitate cu dispozițiile art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

79. La În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

80. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale

altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

81. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

82. În acord cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

83. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabileşte că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanța pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

84. Iar norma consacrată la art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

85. Din conținutul celor relatate Colegiul Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

86. Colegiul Civil reliefă faptul că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să

examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

87. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

88. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de aşi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

89. În opinia Colegiului judiciar, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat şi legislația în vigoare.

90. Colegiul constată că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

91. La caz, instanța de apel a analizat următoarele probe, și anume: - Prin *Recipisa datată cu ziua de 05.08.2015 (f.d. 3, 39),* Pop Ala a transmis lui Plește Mihail, d.n. 25.10.1950, suma de 40 000,00 (patruzeci de mii,00) lei.

92. Potrivit copiei *Procesului-verbal privind actele de constatare din 21.02.2022 (f.d. 4-5)*, în cadrul audierii ținute în fața agentului constatator din cadrul

Sectorului de Poliție nr. 4 al Inspectoratului de Poliție Briceni, Plești Mihail Serghei, d.n. 25.10.1950, domiciliat în raionul Briceni, satul Șirăuți, a declarat că, în anul 2015 la el a venit cet. Pop Ala cu soțul ei, Nuțu Ivan. Ea a întrebat dacă Plești Mihail nu dorește să îi vândă cota de teren agricol. El a căzut de acord și astfel ei s-au înțeles la suma de 40 000,00 lei. Plești Mihail a primit suma de 40 000,00 lei în mână și a scris pentru acest fapt o recipisă pe cazul dat. Apoi a fost întocmit un contract de vânzare-cumpărare. După o perioadă de timp, cet. Ștefîrța Victor din or. Lipcani, care a deținut cota de teren în cauză în arendă, prin intermediul instanței de judecată a obținut anularea contractului de vânzare-cumpărare. Porțiunea de teren a fost procurată astfel de către Ștefîrța Victor. Până în momentul de față, Ștefîrța Victor nu i-a dat lui Plești Mihail suma de bani pe cota de teren, și anume suma de 40 000,00 lei, pentru ca Plești Mihail să poată restitui acești bani Pop Alei. Plești Mihail recunoaște că îi este dator Pop Alei suma de 40 000,00 lei. Imediat cum Ștefîrța Victor îi va restitui banii lui Plești Mihail, acesta din urmă îi va transmite acești bani Pop Alei.

93. Prin copia *Notificării prealabile f/d/ și f/n (f.d. 6),* Pop Ala a solicitat de la Plești Mihail restituirea sumei datoriei de 40 000,00 lei, în acord cu recipisa întocmită și cu neexecutarea obligației asumate între părți de vânzare-cumpărare a terenului agricol.

94. În baza copiei *Avizului de expediere/ recepție a corespondenței din 28.12.2022 (f.d. 7)* se confirmă recepționarea, la data de 03.01.2023, a notificării prealabile expediate de Pop Ala către Plești Mihail.

95. *Potrivit Ordinului de plată nr. 505318327 din 06.02.2023 (f.d. 9)* indică la achitarea sumei de 1 200,00 lei în calitate de taxă de stat la depunerea cererii de chemare în judecată din 06.02.2023.

96. Conform copiei *Deciziei Curții de Apel Bălți nr. 2a-123/17 din 30.05.2017 (f.d. 24-25),* apelul declarat de către G.Ț. „Gladun" a fost admis, fiind anulat contractul de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015, încheiat între Plești Mihail, Plești Vera și Pop Ala. Motivul anulării – nerespectarea dreptului de preemțiune al arendașului la înstrăinarea bunurilor date în arendă.

97. *Prin Încheierea Curții Supreme de Justiție din 25.10.2017 (f.d. 26)* a declarat inadmisibil recursul declarat de Pop Ala împotriva Deciziei Curții de Apel Bălți din 30.05.2017.

98. *Mandatul avocațial seria MA, nr. 1637160 din 06.07.2023 (f.d. 35) şi Ordinul de Plată nr. 783845 din 06.07.2023 (f.d. 36),* prin care se confirmă că avocatul Loghinescu Petru a acordat în acest proces civil asistență juridică reclamantului Pop Ala în mărime de 7 000,00 lei.

99. În baza *Contractului de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015*, Pleșca Mihail și Pleșca Vera au vândut, iar Pop Ala a procurat terenul agricol cu suprafața de 1,181 ha, cu nr. cadastral: 1442101097, trecut în registrul deținătorilor de terenuri la nr. 1306 din 05.06.2000. Prețul vânzării terenului agricol stabilit de părți constituie 8 000,00 lei, care au fost achitați în numerar integral de către cumpărător vânzătorilor până la semnarea prezentului contract. **Vânzătorii îl garantează pe Cumpărător împotriva evicțiunii**.

100. Potrivit *Ordinului de încasare a numerarului nr. QSG576*346703/A din 19.01.2024*, reclamantul Pop Ala a achitat suplimentar, pentru pretenția accesorie privind încasarea dobânzii de întârziere, a sumei taxei de stat în mărime de 399,78 lei.

101. În conformitate cu *Calculul ProLex din 19.01.2024*, dobânda de întârziere pentru restanța la plata sumei de 40 000,00 lei, în temeiul art. 942, alin. (2) Cod civil (procentul de întârziere peste rata dobânzii – 9%), calculată pentru perioada de timp 11.01.2023-19.01.2024, constituie suma de 8 745,48 lei.

102. În conformitate cu *Calculul ProLex din 22.01.2024*, dobânda de întârziere pentru restanța la plata sumei de 40 000,00 lei, în temeiul art. 942, alin. (2) Cod civil (procentul de întârziere peste rata dobânzii – 5%), calculată pentru perioada de timp 11.01.2023-19.01.2024, constituie suma de 7 106,03 lei.

103. Potrivit art. 9 Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sânt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în

urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

104. În baza art. 10 din același cod, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

105. Conform art. 11, alin. (1) Cod civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

106. În conformitate cu art. 15, alin. (1) din aceeași lege, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

107. În concordanță cu prevederile art. 16, alin. (1) din aceeași lege, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

108. Potrivit art. 22, alin. (1)-(3) Cod civil, se consideră notificare comunicarea unui act juridic sau a unei informații într-un scop juridic. Notificarea poate fi făcută prin orice mijloace adecvate circumstanțelor dacă legea sau actul juridic nu impune o anumită cerință de formă. (3) Notificarea produce efecte din momentul cînd ajunge la destinatar, cu excepția cazului în care aceasta prevede un efect întîrziat.

109. Conform art. 308 din același cod, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile.

110. În conformitate cu art. 312, alin. (1) din aceeași lege, consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voinţă a persoanei de a încheia un act juridic.

111. Potrivit art. 315 Cod civil, obiect al actului juridic este obligaţia persoanei care a încheiat actul juridic. Obiectul actului juridic trebuie să fie licit, să se afle în circuit civil şi să fie determinat sau determinabil cel puţin în specia sa. Pot constitui obiect al actului juridic şi bunurile viitoare.

112. Potrivit art. 321 Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

113. Conform art. 331, alin. (2), (3), (5) și (7) Cod civil, actul juridic anulabil este valabil pînă la declararea acestei nulități de către instanța de judecată, însă, odată anulat, se consideră, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii. Drepturile reale dobîndite în temeiul actului juridic nul sau anulat se consideră că nu au fost dobîndite pe acest temei. Această dispoziție se aplică și drepturilor de creanță ori drepturilor asupra obiectului de proprietate intelectuală dobîndite în temeiul actului juridic. Prestațiile executate în temeiul actului juridic nul sau anulat, precum și alte îmbogățiri obținute din acele prestații se supun restituirii conform dispozițiilor legale privind îmbogățirea nejustificată. Instanța de judecată nu poate pronunța din oficiu efectele nulității chiar dacă a constatat nulitatea absolută din oficiu.

114. Articolul 333, alin. (1) și (2) Cod civil arată că, în cazul în care un act juridic este nul sau anulat, total ori parțial, o parte poate cere de la cealaltă parte repararea prejudiciului suportat din cauza nulității dacă sînt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) partea prejudiciată nu a cunoscut și nici nu trebuia, în mod rezonabil, să cunoască temeiul nulității la momentul suportării prejudiciului; b) cealaltă parte a cunoscut sau trebuia, în mod rezonabil, să cunoască temeiul nulității; c) încălcînd cerințele bunei-credințe, cealaltă parte a lăsat partea prejudiciată să acționeze într-un mod care a cauzat prejudiciul. (2) Prejudiciul supus despăgubirii reprezintă suma de bani care va repune partea prejudiciată, în măsura maximă posibilă, în situația în care ea s-ar fi aflat dacă actul juridic nu se încheia sau dacă clauza lovită de nulitate nu se includea în actul juridic. În special, se vor despăgubi cheltuielile suportate de

către partea prejudiciată cu ocazia încheierii actului juridic și în vederea pregătirii pentru executarea obligațiilor prevăzute de act.

115. Potrivit art. 395, alin. (8) din aceeași lege, prescripția dreptului la acțiune în restituirea îmbogățirii nejustificate începe să curgă de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât existența dreptului său la restituire, cât și persoana obligată să restituie.

116. În conformitate cu art. 774, alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.

117. Potrivit art. 776 din același cod, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

118. Conform art. 858, alin. (1) și (2) din același cod, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

119. În acord cu art. 861, alin. (1) și (2) din aceeași lege, în cazul în care termenul de executare a obligaţiei nu este determinat şi nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricînd executarea ei, iar debitorul este îndreptăţit să o execute oricînd. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul primirii facturii sau a unei cereri echivalente din partea creditorului. Introducerea acțiunii în justiție față de debitor se asimilează cererii de executare din partea creditorului.

120. Potrivit art. 901, alin. (1), lit. a) și f) Cod civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: să ceară executarea silită a obligației; să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare.

121. În concordanță cu prevederile art. 942, alin. (1) și (2) din același act normativ, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata

prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale. Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întîrziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

122. Potrivit art. 1979, alin. (1) Cod civil, dacă o persoană obține o îmbogățire nejustificată (persoană îmbogățită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată față de persoana dezavantajată să restituie îmbogățirea.

123. În baza art. 1981, alin. (1), (2), (4) din același cod, o îmbogățire este nejustificată, cu excepția următoarelor cazuri: a) persoana îmbogățită este îndreptățită față de persoana dezavantajată să obțină îmbogățirea în virtutea unui contract sau unui alt act juridic, unei hotărîri judecătorești sau unui alt temei legal; sau b) persoana dezavantajată și-a dat consimțămîntul în mod liber și fără eroare de a suferi dezavantajul. Dacă contractul sau un alt act juridic este lovit de nulitate sau este ineficient cu efect retroactiv ori dacă hotărîrea judecătorească sau un alt temei de obținere este nevalabil cu efect retroactiv, persoana îmbogățită nu este îndreptățită la îmbogățire pe baza acestui temei. De asemenea, îmbogățirea este nejustificată dacă: a) persoana dezavantajată a oferit-o pentru un scop care nu este atins sau în considerarea unei așteptări care nu s-a realizat; b) persoana îmbogățită a cunoscut sau trebuia în mod rezonabil să cunoască despre acel scop sau acea așteptare; și c) persoana îmbogățită a acceptat sau se poate considera în mod rezonabil că a acceptat că îmbogățirea trebuie să fie restituită în astfel de circumstanțe.

124. Conform art. 1984 Cod civil, o persoană este îmbogățită prin majorarea patrimoniului său, folosirea bunurilor altuia, prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări în folosul său. În scopul constatării dacă o persoană a obținut o îmbogățire și a mărimii acesteia nu se ia în considerare dezavantajul pe care persoana îmbogățită l-a suferit în schimbul îmbogățirii sau după îmbogățire.

125. În conformitate cu art. 1990, alin. (1) și (2) Cod civil, dacă îmbogățirea constă într-un bun care poate fi transmis, persoana îmbogățită este obligată să restituie îmbogățirea prin transmiterea bunului persoanei dezavantajate. În loc

de a transmite bunul, persoana îmbogățită poate alege să restituie îmbogățirea prin plata valorii bănești în folosul persoanei dezavantajate dacă transmiterea ar cauza persoanei îmbogățite un efort sau cheltuieli disproporționate

126. Potrivit art. 1192, alin. (1) din același act normativ, valoare bănească a îmbogățirii se consideră suma de bani la care un transmițător și un dobînditor cu intenții reale de a încheia un contract ar fi convenit în mod valabil ca preț al acesteia. Cheltuielile suportate de furnizorul unei lucrări, unui serviciu sau unei folosințe care, conform contractului, trebuie acoperite de dobînditor sînt considerate ca parte a prețului.

127. În acord cu art. 1193, alin. (1) din același cod, obligația de restituire a îmbogățirii se extinde asupra fructelor și folosinței îmbogățirii sau, dacă este mai mică, asupra economisirii rezultate din fructe sau folosință.

128. Conform art. 1196 Cod civil, dacă un contract sau un alt act juridic în al cărui temei s-a obținut îmbogățirea este lovit de nulitate, persoana îmbogățită nu este obligată să restituie îmbogățirea în măsura în care restituirea ar contraveni scopului care stă la baza dispoziției legale încălcate sau principiului de ordine publică ori bunelor moravuri încălcat.

129. Potrivit materialelor cauzei se atestă că, între reclamantul Pop Ala și pârâtul Pleșca Mihail a avut loc o înțelegere verbală de vânzare-cumpărare a terenului agricol cu suprafața de 1,181 ha, cu nr. cadastral: 1442101097, contra sumei de 40 000,00 lei (f.d. 19, 20).

130. Sub acest aspect, în scopul încheierii contractului de vânzare-cumpărare respectiv, Pop Ala a achitat pârâtului Pleșca Mihail suma de 40 000,00 lei, fapt confirmat prin Recipisa din 05.08.2015 (f.d. 3,39), întocmită corespunzător condițiilor de valabilitate stabilite de lege și Procesului-verbal privind actele de constatare din 21.03.2022.

131. Prin urmare, în ziua de 05.08.2015, reclamantul Pop Ala și pârâtul Pleșca Mihail au încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 6768, în privința terenului agricol cu suprafața de 1,181 ha, cu nr. cadastral: 1442101097. Prețul vânzării terenului agricol stabilit de părți, indicat în contract, a constituit 8 000,00 lei.

132. Totodată, chiar dacă pârâtul Pleșca Mihail, la încheierea contractului de vânzare-cumpărare a terenului agricol, a garantat reclamantului Pop Ala împotriva evicțiunii, totuși în această parte garanția a fost viciată, or, prin

Decizia Curții de Apel Bălți nr. 2a-123/17 din 30.05.2017, contractul de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015, încheiat între Pleșca Mihail, Pleșca Vera și Pop Ala a fost anulat, iar motivul anulării a fost nerespectarea dreptului de preemțiune al arendașului la înstrăinarea bunurilor date în arendă(f.d.24-25).

133. Astfel, odată cu declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015, părțile au fost readuse în poziția inițială, astfel încât îmbogățirile obținute urmau a fi supuse restituirii conform dispozițiilor legale privind îmbogățirea nejustificată. Or, la declararea nulității contractului, instanța de judecată nu era în drept să aplice efectele nulității.

134. În acest context, pe de o parte, Pop Ala a restituit lui Pleșca Mihail dreptul de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 1,181 ha, cu nr. cadastral: 1442101097, iar, pe de altă parte, Pleșca Mihail nu a restituit Pop Alei suma datorată a prețului procurării bunului imobil – 40 000,00 lei.

135. Mai mult decât atât, Pleșca Mihail a vândut terenul agricol cu suprafața de 1,181 ha, cu nr. cadastral: 1442101097, către G.Ț. „Gladun" (Ștefîrța Victor), încasând suma de 45 000,00 lei.

136. În această ordine de idei, instanța de fond justificat a respins argumentele reprezentantului pârâtului Pleșca Mihail, avocat Istratii Vasile, și a reprezentantului intervenientului accesoriu G.Ț. „Gladun", Ștefîrța Victor, potrivit cărora aceștia recunosc doar suma datoriei de 8 000,00 lei, astfel cum a fost indicată în Contractul de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015.

137. Astfel, în urma anulării contractului, patrimoniul pârâtului Pleșca Mihail s-a majorat anume cu suma de 40 000,00 lei, dar nu cu suma de 8 000,00 lei, fapt care nu a fost niciodată negată de pârât.

138. În altă ordine de idei, Colegiul reține că argumentul pârâtului și intervenientului accesoriu privind intervenirea prescripției extinctive a dreptului la acțiune asupra sumei de 40 000,00 lei nu poate fi acceptat la caz, în condițiile în care pârâtul Pleșca Mihail a recunoscut personal suma integrală a datoriei de 40 000,00 lei, fapt prin care a întrerupt cursul prescripției extinctive [pentru detalii a se vedea ratio decidendi a Încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, nr. 2-170/23 din 06.07.2023, prin care cererea reprezentantului pârâtului Pleșca Mihail, avocat Istratii Vasile, cu privire la aplicarea excepției de tardivitate, a fost respinsă].

139. Aderent, precizează că, în speță, deși reprezentantul pârâtului a comunicat despre dubiile asupra veridicității înscrisurilor sub formă de Recipisă din 05.08.2015 (f.d. 3, 39) și a Procesului-verbal privind actele de constatare din 21.02.2022 (f.d. 4-5), acesta niciodată nu a solicitat expertizarea actelor, prezentarea contra-probelor, invitarea pârâtului Pleșca Mihail pentru confirmare/ infirmare sau audierea agentului constatator din cadrul I.P. Briceni, Beștanco Leonid. În lumina alegației menționate,rezultă că dubiile invocate de avocatul Istratii Vasile sunt pur declarative, nefiind susținute de alte materiale ale dosarului civil și poziția expusă ferm de către partea reclamantă.

140. În sinteza celor etalate, instanța de nivelul unu juatificat a conchis asupra admiterii cererii de chemare în judecată în partea ce vizează încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului a sumei în mărime de 40 000,00 lei, ce constituie o îmbogățire nejustificată survenită drept urmare a anulării Contractului de vânzare-cumpărare nr. 6768 din 05.08.2015.

141. Cu privire la pretenția reclamantului privind încasarea de la pârât a dobânzii contractuale în sumă de 8 745,48 lei, Colegiul relevă următoarele.

142. În virtutea prevederilor normative, dar și a benevolenței reclamantului, dobânda a fost calculată conform art. 942, alin. (2) Cod civil la rata prevăzută de art. 874 Cod civil, plus 5 puncte procentuale pe an, pentru perioada 11.01.2023-19.01.2024.

143. Sub acest aspect,potrivit calculului efectuat de către instanța de fond, dobânda de întârziere pentru restanța la plata sumei de 40 000,00 lei, în temeiul art. 942, alin. (2) Cod civil (procentul de întârziere peste rata dobânzii – 5%), calculată pentru perioada de timp 11.01.2023-19.01.2024, constituie suma de 7 106,03 lei.

144. În acest sens, punerea în întârziere a pârâtului a fost efectuată în baza notificării, recepționate la 03.01.2023(f.d.7), în conformitate cu prevederile legale.

145. Prin urmare, instanța de prim nivel justificat a ajuns la ocluzia privind admiterea parțială a pretenției reclamantului vizând încasarea sumei dobânzii de întârziere în sumă de 7 106,03 lei, pentru omisiunea de plată în termen a sumei datorate.

146. Conform art. 82 Cod de procedură civilă „cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei”.

147. Potrivit art. 90 lit. d) și i) Cod de procedură civilă „din cheltuielile de judecare a pricinii fac parte: cheltuielile de transport suportate de de părți și de alți participanți la proces în legătură cu prezentarea lor în instanță; și cheltuielile de asistenţă juridică”.

148. Conform art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă „Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului”.

149. Potrivit art. 96 alin.(1^1) Codul de procedură civilă „cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat”.

150. Reieșind din dispozițiile normelor de drept invocate supra, Colegiul Civil consideră că instanța de fond justificat a încasat de la Plești Mihail în beneficiul reclamantei Pop Ala a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei, ținând cont de complexitatea cauzei și de volumul de lucru efectuat efectiv în ședință de judecată de către reprezentantul pârâtului, cît și a sumei de 1534,20 lei cu titlu de cheltuieli de achitare a taxei de stat,confirmate prin ordinul de plată nr.50531837 din 06.02.2023(f.d.9)și ordinul de plată nr.QSG576*346703/A din 19.01.2024.

151. Prin urmare, în speță, criticile aduse de apelant și reprezentantul său, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul punct de vedere al acestora, nu pot duce la admiterea apelului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art.385 CPC, în condițiile în care se insistă asupra reaprecierii probelor și circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de judecată. Acest fapt denotă caracterul declarativ al apelului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului apelantului cu soluția dată de instanța de judecată, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a apelului.

152. În aceste circumstanțe, instanța de apel conchide că hotărârea instanței de fond este adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii

materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării cauzei au fost create condiții obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

153. Față de cele ce preced și având în vedere că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar criticele formulate în apel sunt nejustificate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Plești Mihail prin intermediul avocatului Istratii Vasile și a menține hotărârea judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 ianuarie 2024.

154. În conformitate cu dispozițiile art. 385 lit.a), art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Plești Mihail prin intermediul avocatului Istratii Vasile .

Se menține hotărîrea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 ianuarie 2024, și încheierea aceleiași instanțe din data de 06 iulie 2023 emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Pop Ala împotriva lui Plești Mihail, intervenient accesoriu G.Ț. „Gladun”, privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată .

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei, judecător Elena Grumeza

Judecătorii Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu